بەپێی رێککەوتنی هەرێم و بەغدا دەست دەکات بە خەرکردنی موچەی مانگی پێنجی فەرمانبەرانی هەرێم دەکرێت

موتەڵع دەقی ئەو رێککەوتنەی نێوان بەغداو هەرێم لەبارەی هەناردەی نەوت و داهاتی نەوتی و نانەوتی و موچەی فەرمانبەرانی هەرێم بڵاودەکاتەوە کە ئەمڕۆ لەلایەن ئەنجومەنی وەزیرانی عێراقەوە پەسەندکرا. بەپێی رێککەوتنەکە وەزارەتی دارایی فیدراڵ لەدوای رادەستکردنی نەوت لەلایەن هەرێمەوە دەست دەکات بە خەرکردنی موچەی مانگی پێنجی فەرمانبەرانی هەرێم.

ئەمڕۆ پێنجشەممە، ئەنجومەنی وەزیرانی عێراق لە کۆبونەوەی نائاسایی خۆیدا، دەقی رێککەوتنی نوێی نێوان بەغداو هەرێمی کوردستان لەبارەی هەناردەی نەوت، داهاتی نەوتی و نانەوتی و موچەی فەرمانبەرانی هەرێم پەسەندکرد.

دەقی رێککەوتنەکە وەك ئەوەی لەلایەن نوسینگەی سەرۆك وەزیرانی عێراقەوە بڵاوکراوەتەوە، بەمشێوەیەیە:

یەکەم: دۆسیەی رادەستکردنی نەوت:

1.حکومەتی هەرێم دەستبەجێ دەست دەکات بە رادەستکردنی تەواوی نەوتی بەرهەمهێنراو لە کێڵگە نەوتییەکانی هەرێم بە کۆمپانیای بە بازاڕکردنی نەوت(سۆمۆ) بەمەبەستی هەناردەکردنی، وەزارەتی دارایی فیدراڵیش پابەند دەبێت بە پێدانی سولفەیەك بە حکومەتی هەرێم کوردستان بەبڕی 16 دۆلار بۆ هەر بەرمیلێك نەوتی رادەستکراو، ئەوەش بەگوێرەی هەمواری یاسای بودجە، بەمەرجێك بڕی رادەستکراوی نەوت کەمتر نەبێت لە 230 هەزار بەرمیلی رۆژانە بە ئێستاو هەر زیادەیەکیش لە بەرهەمهێناندا لە داهاتودا دەخرێتەسەری لەڕێگەی لیژنەیەکی هاوبەشی پێوانەوە، لە کاتی وەستانی هەناردەکردن لەبەر هەر هۆکارێك، بڕی ئاماژەپێدراو رادەستی وەزارەتی نەوتی فیدراڵ دەکرێت.

(رونکردنەوە: بڕی تەواوەتی بەرهەمهێنانی نەوت لە ئێستادا 2080 هەزار بەرمیلی رۆژانەیە بەگوێرەی راپۆرتەکانی هەرێم، لەو بڕە 50 هەزار بەرمیلی رۆژانە تەرخان دەکرێت بۆ مەبەستی بەکارهێنانی ناوخۆیی لە هەرێم و هەمو ئەوەشی دەمێنێتەوە کە 230 هەزار بەرمیلی رۆژانەیە رادەستی سۆمۆ دەکرێت بەمەبەستی هەناردەکردن لەگەڵ هەر زیادەیەکی بەرهەم لە داهاتودا).

2.بڕی 50 هەزار بەرمیل نەوتی رۆژانە تەرخان دەکرێت بۆ بەکارهێنانی ناوخۆیی لە هەرێم و دەبێت هەرێم پابەندبێت بە پێدانی خەرجکردنی تێچوی بەرهەمهێنان و گواستنەوەی ئەم بڕەو هەروەها داهاتی فرۆشتنی مشتەقاتە نەوتییەکان پاش لێدەرکردنی تێچوی بەرهەمهێنان و گواستنەوەو پاڵاوتن، دەخرێتە سەر خەزێنەی گشتی. لە کاتی پێویستی هەرێمدا، وەزارەتی نەوتی فیدراڵ بەپێی یاسا بەرهەمە نەوتییەکان بە هەرێم دابین دەکات، بەشێوەیەك کە زیاتر نەبێت لە بەرهەمی پاڵاوتنی 15 هەزار بەرمیل نەوتی خاوی رۆژانە، لیژنەیەکی هاوبەشیی وەزارەتی نەوتی فیدراڵی و وەزارەتی سامانە سروشتییەکانیش هەڵدەستن بە هەڵسەنگاندنی پێویستی هەنوکەیی هەرێم بە بەرهەمە نەوتییەکان بەمەبەستی تەرخانکردنی، بەمەرجێك لەماوەی دو هەفتەدا لیژنەکە راپۆرتی خۆی بە ئەنجومەنی وەزیران بەرزبکاتەوە بۆ بڕیارلێدان.

دووەم: دۆسیەی داهاتە نانەوتییەکان:

1.حکومەتی هەرێمی کوردستان بڕی 120 ملیار دینار وەك یەکەم گوژمەی خەمڵێندراو لە پشکی خەزێنەی گشتی دەوڵەت لە داهاتی نانەوتی بە مانگی ئایار رادەستی وەزارەتی دارایی فیدراڵی دەکات تا پاکتاوکردنی لەدوای وردبینیکردن بەگوێرەی بڕگەی 2ی خوارەوە.

2.تیمێکی کارکردن لە وەزارەتی دارایی فیدراڵ، دیوانی چاودێری دارایی فیدراڵ بە هەماهەنگی لەگەڵ

وەزارەتی دارایی و دیوانی چاودێری دارایی لە هەرێم پێکدەهێنرێت بەمەبەستی پۆلێنکردنی داهاتە نانەوتییەکان و وردبینکردنیان و دیاریکردنی پشکی حکومەتی فیدراڵی لێیان لە سەرەتای مانگی ئایاری 2025ەوە، لەگەڵ رەچاوکردنی بەهای تێکڕای داهاتە نانەوتییەکان بەگوێرەی تەرازوەکانی پێداچونەوەی لە راپۆرتە هاوبەشەکانی نێوان دیوانی چاودێری دارایی فیدراڵ و دیوانی چاودێری دارایی لە هەرێم لەکاتی چونە بواری جێبەجێکردنی یاسای بودجەی گشتیی فیدراڵی بەرکار و دەبێت تیمەکە لەماوەی دو هەفتەدا راپۆرتی خۆی پێشکەش بە ئەنجومەنی وەزیران بکات بۆ بڕیار لێدانی.

3.پێکهێنانی لیژنەیەکی هاوبەش لەنێوان حکومەتی فیدراڵ و حکومەتی هەرێم بۆ تەواوکردنی تەوتینکردنی موچە لە هەرێم بەگوێرەی بڕیاری دادگای فیدراڵی، بەمەرجێك لیژنەکە لەماوەیەك کە لە سێ مانگ تێنەپەڕێت ئەرکەکەی تەواو بکات و تەمویلکردنیش لە کۆتایی ئەو ماوەیەدا تەنیا بۆ موچە تەوتینکراوەکان دەبێت.

4.تیمێك لە وەزارەتی دارایی فیدراڵ و دیوانی چاودێری دارایی فیدراڵ بە هەماهەنگی لەگەڵ وەزارەتی دارایی و دیوانی چاودێری دارایی لە هەرێم پێکدەهێنرێت بەمەبەستی دیاریکردنی ئەو بڕەی کە لە پشکی هەرێم لە خەرجی فیعلی تێپەڕیوە چۆنیەتی چارەسەرکردنی بەگوێرەی یاسای بودجەی گشتی فیدراڵی بۆ ساڵانی (2023، 2024، 2025)و دەبێت تیمەکە لە ماوەی لانیکەم دو هەفتەدا راپۆرتی خۆی بە ئەنجومەنی وەزیران بەرزبکاتەوە.

5.وەزارەتی دارایی عێراق دەست دەکات بە خەرجکردنی موچەی مانگی ئایار وەك سەرەتایەك بۆ جێبەجێکردنی رێککەوتنەکە ئەوەش لەدوای ئەوەی وەزارەتی دارایی فیدراڵ/ کۆمپانیای سۆمۆ، رادەستکردنی تەواوی ئەو بڕە نەوتەی کە لە بڕگەی یەکەم/1 (230 هەزار بەرمیلی رۆژانە لە ئێستادا) هاتوە، لە بەندەری جەیهان بەگوێرەی یاسا، پشتڕاستدەکاتەوە.

6.سەرەتای ئەو ماوانەی لەم بڕیارەدا ئاماژەیان پێدراوە، رێککەوتی پەسەندکردنییەتی لە ئەنجومەنی وەزیران.